

RENAIXEMENT

ADHERIT A L'UNIO CATALANISTA

SURT ELS DISSAPTES

VOLÉM

La llengua catalana ab caràcter oficial per totes nostres relacions inclús ab el Poder Central.

Corts Catalanes. per estatuir la legislació civil y per el règim intern de la Nacionalitat Catalana y pera ser àrbitres de nostra administració.

Que siguin catalans quants á Catalunya despenyin càrrecs públics.

Fixar contribucions é impostos per contribuir als gastos generals del Estat en la proporció que correspongui á Catalunya.

Supressió de quintes ó lleves y facultat de poder contribuir á la formació del Exèrcit del Estat Espanyol per medi de voluntaris ó diners.

Essent Nacionalista l'acció que al nostre poble realisa l'Unió Catalanista, tenen el dret y el dever de cooperarhi tots els catalans moguts per les aspiracions del nacionalisme català, qualsevolga que siga llur pensar y sentir en matèries **religioses, polítiques ó socials.**

SUMARI

L'ideal únic, per *Manel Alcántara Gusart*.—Beatus qui prociuit negotis, per *Maceo*.—Esguards, per *Franc*.—Englantines: Patria, per *Agustí Escósans*.—Viatges d'amor, per *Miquel Roger y Crosa*.—Del Congrès Cotoner, per *R. Casals y Peipoch*.—Fragments de la col·lecció «L'Hora visionaria», per *J. Vives y Borrell*.—Petites disquisicions sobre la sardana: II, per *H. Nadal y Mallot*.—De la paraula com á símbol (acabament), per *Martí Alegre*.—Sempreviva, per *Joaquim Delclós y Dels*.—De música, per *C. Batlle*.—De Teatres, per *C. R. y T.*.—De Sports, per *Ll. del C.*.—Garbellant. —Noves. —Efemérides, per *Ll. G. C.*

L'ideal únic

Tot home, en cada un dels diversos aspectes de la vida, deu tenir un ideal, una aspiració, á l'assoliment de la qual deu endressar tots els seus actes y esmersar totes les seves energies. Si aquest ideal es constant, si la lluita pera son aconseguint es ferma y conscienta, sense temeraries precipitacions ni febles aturaments, la possibilitat del triomf està de la seva banda.

Contrariament; si aquesta suprema aspiració es mutable, ó be, si l'esforç ha de dirigir-se en dos sentits diferents—encare que no siguin oposats,—no sol-

sament es possible sino fatal, que l'ideal no arribi á cristallisar mai, no arribi mai á la seva realització. En el primer cas perquè l'incessant cambi de ruta l'afeblirà yaurà sempre vensut á mitg camí; en el segon perquè l'esbrancament de la seva forsa, li farà perdre la intensitat que conjuntament ab la insistència havia de donarli la victòria.

Aquest fet que constantment podem observar en el seu aspecte humà (de l'individu) es aplicable igualment en el terreny polític, á la vida dels pobles. Aquell poble que vulgui reivindicar la seva personalitat, el seu dret á la vida lliure, á n'aquesta aspiració deu enmenar tots els seus esforços y á n'aquesta aspiració deu sacrificar de moment totes aquelles idees particulars quina realització implicaria un retràs en el seu camí en consecució de l'ideal primordial.

Y la manca de abnegació pera aquest sacrifici es el principal defecte, la causa original de la infeconditat de la tasca que puguin realitzar aquets dos partits disgregats del catalanisme.

Y parlèm del partit anomenat d'esquerra, perque es el que més ha definit el seu programa. Aquet programa presenta dos ideals fonamentals: el de Reivindicació Catalana y el de República. Are be, quin es el previ? Perque no es possible la existencia de dos problemes previs á resoldre; indefectiblement la solució no será simultánea. Aixís veiem com les forses de l'anomenat partit d'esquerra catalana están en una indecisió continua, fluctúen constantment entre 'l problema de forma y el d'existencia. Y si quelcuna volta ha semblat que anaven ardidament á la consecució d'un d'aquets ideals, certament que no era el de Catalanisme; ja que havèm pogut veure que en nom dels seus sentiments republicans han refusat aliances, y en cambi per la República han oblidat el sentiment catalanista y s'han aplegat ab elements quelcuns dels quals son els eternals incompatibles ab Catalunya.

Esser ó no: digué 'l Poeta. Aquesta es la nostra actuació. Fem que'l viuré de la nostra Patria sigui potent y que arreu se reconegui la seva personalitat; y quan Catalunya *sigui*, aleshores lluitém ardidament, però ab noblesa, pera la consecució dels nostres sentiments de millorament y lliveració individual.

Entretant, tot per Catalunya; que si quelcuna apreciació íntima ens cal sacrificar en la lluita reivindicadora, certament que no será contra la llibertat. Y que l'amor que'ns impulsa, ens fassi impossible que mai els nostres brassos es tirin enrera pera defugir l'abracada á n'els germans. Y tant de bó que mostrantnos sempre tal com som, no afeblintse mai el nostre Catalanisme pera afalagar á ningú, ens trovem ben aviat tots els catalans aplegats sota la bandera barrada que venim desplegant ben ferma, ben alta y—el que no fan quelcuns na-

cionalistes—*ben sola*. Que pera esser símbol de lliberació, á la bandera catalana no li calen atributs.

MANEL ALCÁNTARA GUSART

Beatus qui prociuit negotiis

Sí, ditxós del quin apartat del tribull ciutadà, labora les terres que són el seu patrimoni.

Fins á elles no arriben les bafarades d'immoralitat, fins á l'hisenda no arriba la política baixa, fins al santuari del Roser d'aquella capella centenaria ab aquella imatge també centenaria no arriben ni els oripells d'un culte decadent, ni'l mercantilisme que flagella arreu.

Aquí tot és austeritat, aquí Sant Pancràs hi sojorna fa segles.

Que bell y saludable és llevarse á trenc d'auba, dar el pinso al bestiar, ab qui'ns partirem els treballs del día, y sortir á feinejar quan el Sol se lleva, orejada la son pel vent terral. Fes beguda sota l'arbre coput secant la suor la marinada. Llescar el pa a taula ab una ganiveta d'acer, més afortunada que un hom, puig ella, si be porta senyal de sos grillons, ja ha lograt rómprels y retornar al treball empunyant el noble acer d'allús, no de tremp; aquest acer que no coneix ni coneixerá jamai altres entranyes que les de la terra. Aquestes ferramentes que brunyides ab el treball y untades de suor porten la patina de l'honradesa en sos mànecs barnissats ab pell de mos dits y que son la máquina de fer el pa y el vi. Aquesta comunió familiar de taula que trobèm tan bona á cada menjada ma muller y mos fills quan, tips de trescar feinodejant arreu, banyats de sol y suor y aurejats d'aires, no impregnats d'essències de laboratori, sinó de flaires boscanes, venen á mon amor prop de la llar á passar la vetlla escoltantme llegir innumerables articles inédits que ab l'acer de ma ploma conreuho havent defensat mon terror de males herbes y cuques, á la defensa també d'aquest altre terror, aixamplis de mon patrimoni, que'n diuen Patria.

Sí, ditxós qui lluny de la neurasténica urbs labora un patrimoni per sos fills, tot vindicant també l'herencia Patria de nostres avis.

Aquí la moda no és versátil, és austera. Aquí la ciencia no és petulant, és d'aplicació. Aquí som refractaris á les novelles trovalles y fi dels seguidors de les velles invencions consagrades per l'èxit y laurejades per els refrans. Aquí no tenen entrada els predicots dels polítics, puig ja ho contenen els vells, que ni ells ni lo que sostenen ens tenen

de salvar; ja recorden d'un rei qu'abdica, y sols ab bélics esforços del poble se salva la terra d'una segona invasió y conquesta.

Ditxós qui apartat del tribull treballa ses terres, vetlla sos interessos, s'asseu á taula ab mossos y criades y parteix ab ells tot desgranant la vida, els jorns de joia y els de pena. En eixa constitució no tenim dretes y esquerres, no suspira ningú per la llibertat ni la democràcia, ni l'humil se sent ofés del gran en sa ostentació y aixutesa de cor.

La sardana del foc de Sant Joan la ballèm tots dantnos les mans, y el tió de Nadal á tots dóna ses sorpreses, puig no és tan tebi 'l foc de la llenya á quin entorn passèm acoblats la vida com aquell foc d'amor encés en nostres cors ab una vida de relació qu'esborrant castes, retorna germans á qui res més deu esser.

Ja's parla de socialisme ja entre nosaltres, mes no d'aquet socialisme que put á oli y cotó, y tinta y paper, y aigua ab bolado d'agitadors, parassits avui de les classes treballadores, com ho foren air de les multitudes embogides en la política, y més enllà per les generacions espaordides del any mil. Nostre socialisme és d'hisenda ab hisenda, de terratinents ab aparcers, y de tots aquets ab comparets y jornalers.

Nostre socialisme no s'enrobusteix de vagues, no'l venten les manxes de publicacions agitadores, ni'l solucionen les cargues dels civils botent per les garrigues.

Nostre socialisme té son llit planer al Sindicat de pagesos y corre tranquil com les aigües de nostres fonts cristallines á reunir fondos per matar el mildew y la filoxera, al polític y al prestamista. Per obligarnos á prestar jornal al malalt, que veuria atrassarse sos conreus. Per avansar la cullita en diners á fi de no entregar á la usura y als corredors primerencs els preus remuneradors de nostres productes.

Ay de nostre socialisme si per arribar més aviat á son regoneixement oficial, á la representació administrativa de sos interessos, escolta sirenes electoreres, becs de cacic, que tot sovint l'atabalen!

Ay d'ell si en ses juntes s'ocupa d'embelats y coplas y d'obrir un portell á la disbauxa cercant per balladora la més emperifollada!

Ay d'ell, si en ses classes humils se deixa encantar pels reclams d'un utòpic nivellament antinatural!

Aquesta pau poc apreciada porque's disfruta, la perdrà, y llavors la plorarà estérilment tot gaudint aquesta civilització ciutadana, sagellada pel desamor recíproc y l'odi desenfrenat de classes.

MACEO.

Esguards

Jo vos compadeixo, oh minucies! que creient-vos cegar al sol, vosaltres mateixos els ulls vos cegaran ab vostra propia bilis.

Jo vos felicito, petites berves curulles d'insignificancia, mestres en estulticia, per vostra gesta, ben digna vostra.

Hauréu restat satisfets els autors d'aital fet, en vostres tertulies vos hauréu enorgullit de la acció comesa y el chor de corifeus que vos coreja, haurá aplaudit vostre amor patri.

Que no canti en catalá, haurán dit els bons vivants de petxera enmidonada, ab una pá de pedreria, que cada tarde tot fumant un bon tabac de marca, boi saborejant l'aromátic moka contemplan ab aire de protecció á la multitut que passa per les Rambles, mentres ells desde dintre la peixera, conreuen la mandra, no á plena llum, sino mitj á les fosques per no creuar la mirada ab el company de taula, antic germá de cávec, esdevingut per etzar, senyor ab fums de personatge.

A mitja llum per no reconèixer en el veí al antic traficant, que com ell s'enriquí comerciant ab quelcom prohibit per lleis divines y humanes y repudiat per tota conciencia honrada.

Que no canti en catalá s'haurá dit aquell don Pancho que tremola de rabia al pensar que algú imprudent pugui dirli Cisco? com en el petit poble nadiu l'anomenaven.

Que no canti en catalá s'haurán dit els elegants jovincels d'engomats bigotis, salta taulells y adroguerets durant el dia y Petronius rescalats durant la vetlla.

Que no canti en catalá devía dir el chor permanent de nines histèriques, de mamás cursis, que ab sa xerrameca buida privan als esperits refinats d'esplayarse, fruint de les belleses del art en son aspecte més eminent, la música.

Que no canti en catalá, devía exclamar, devant la temensa del regateix d'una pesseta de la subvenció anyal, ó la mimva de quatre entrades en la recaudació de taquilla, el bon senyor Bernis, l'etern empresari del Gran Teatre que mercadeja ab l'art com ab draps y ferros vells el drapaire qu'ab el sac al coll ab sos crits cada matí's desperta.

Que no canti en catalá, han dit tots, sens que hagi sigut fre á son despit aquella frase de l'immortal Cervantes: «Barcelona, archivo de la corteja.»

Jo vos prego, eminent artista, que perdoneu sa manca d'educació, que si un reste de vergonya els queda, aquesta haurá enrogit ses galtes.

*Perdoneuho, senyora, vos que'ns haveu fet
fruir de les belleses de vostre art excels, perdo-
neulos, sí, á n'aquets fills borts de la Patria
aimada, y quan terres enllá vos parlin de Cata-
lunya, recordeunos á nosaltres, als fanáticos,
que de tot cor agraim vostre finesa y que flectant
jonoll en terra, com en temps de romántiques
gestes, respectuosament besèm la blanca má de
un cos gentil ab ánima d'artista.*

FRANC.

ENGLANTINES

PATRIA

¿Qu'es la patria? La terra ont vares neixer;
l'infinit ó 'l no res que t'envolcalla;
es el lloc ont la vida va donarte
la teva mare.

L'escó dels avis; es la llar fumosa;
es l'escola, ont, de noi, vas aná á aprendrer;
les ilusions que neixen, s'ageganten,
y s'esvaeixen.

Son els murs vells (que com més vells més s'aimen)
d'ont nasqueren tos avis y tos pares;
es la casa qu'estotja 'ls recorts dolços
de la infantesa.

Es en fi lo qu'en dius «la teva terra»,
que al separarsen de tot cor s'anyora
y com més lluny se trova, més s'estima.
Aixó es la Patria!

AGUSTÍ ESCLASANS FOLCH

Viatges d'amor ⁽¹⁾

Fragment

Tota la tripulació, com ferida sobtósament, tra-
pejava y treballava, ardorosa y deseixida, caçant y
aferrant veles, trincant ab guardins portalons y es-
cotilles y antagallant la vela quadrada pera poder
capejar. El bastiment socollava com una despulla
flotant. El cabrilleig del mar y una gotellada gros-
sa y espessa anunciaven que'l xubasc arquejat qui
avençava imponentment, menarí una ventada for-
ta. Y en efecte: quant més s'espessí'l xáfec, tant

més violentes y dures eren les fugades del vent.

Quín espectacle! En mitj de la foscor y del enre-
nou afollat, entre cordatges, sobre vergues, s'en-
filaven, fugien, devallaven les figures dels mari-
ners com ombres fantástiques.

La Florencia xisclá esparveradament. Sols un
minut de pausa, perque á l'instánt, va sentirse pre-
sa d'uns braços forts y amanyagada de paraules
dolces.—No t'espantis, esposa méva, jo't salvaré.

Eren feble consol les paraules del espós, mal-
grat esser molt fermes.

—No gosis á pujar á coberta, perque, aleshores,
no responc de lo que pugui passar, — digué en
Grau ab veu enérgica.

Y, sens afegir mot, encaputxantse'l vestit d'ai-
gua, desaparegué.

Quina duresa á sofrir pera la pobra dona, aban-
donada á la soletat, en la cambra fosca, ignorant
la sort de la lluita contra'ls elements en follia.

L'aigua, que no podien engolir els imbornals,
banyava tota la coberta, regantellant á xorrecs, á
cada balanceig y capbuçada de la nau. La lluita
era de resistencia. Barrats de moment, en l'amplis-
sim camp, tots els camins, la nau havia de capejar
el vent y provar de sostenirse y defensarse en el
seu punt, no en altra manera sinó com un castell
en el qual un esbart de lluitadors se defensen, á ul-
transa, dels poderosos exércits de que's veuen
circundats.

Erms de sorpresa restaven els tripulants al ata-
laiar en mitj de les tenebres la cara rienta i joiosa
del capitá. Tal com un pelegrí qui assolint el ter-
me de son romiatge somriu de goig, aixís mateix el
capitá del bergantí somreia al veure com la mar
s'esbadellava en pregons abismes y reeixia y s'in-
flava fins á formar altes montanyes; somreia en el
perill basardós, en el perill de mort, no sols perque
la séva abtesa en governar li prestés la confiança
de salvació, sinó també perque, llavors, se realisa-
va'l seu anhel, molt temps há cobejat. Boi atent á
embestir l'onatge, tal com se devia, veusaquí lo
que pensava:

«Sofreix ara, esposa, ja ho vui que sofreixis,
perque aixís coneixerás els méus sofriments pas-
sats, mentres tu't rabejaves en la xalesta vida, en-
tre galans afeminats. En aquest lloc voldria veure
aquells homes de saló, figurins d'elegancia, cossos
de sucre qui viuen engallardits y vanitosos, com si
del mon fossin reis. Prou t'afalagava la melodia de
les paraules amistoses, però de res te servirien
ara'ls homes empeguits en aquesta lluita de mort ó
vida. La mar engoliria seguidament les vostres ma-
garrufes y galanies. Compara aquells nyicris ele-
gants ab l'home ab qui ets casada y que't saluará.»

(1) Premiat ab la Copa del Consistori de'ls Jocs Flo-
rals d'aquest any.

Del Congrés Cotoner

Els incurables

Ab assistència d'un sens nombre de representacions mundials s'ha celebrat á la nostra ciutat el primer Congrés Cotoner, VIII de la tanda que s'han anat celebrant en diferents capitals ó ciutats importants del Univers.

De l'importancia que per la nostra ciutat, y per Catalunya tota, té la celebració de dit Congrés, cal ferne esment y encomi, tenint en compte la nostra característica de poble industrial y comercial, doncs sabut de tothom és que'l cotó, primera materia de tota la nostra industria textil, ocupa dintre l'Estat espanyol un lloc preeminentíssim el consúm anyal de la nostra terra. Insignificant és dit consúm al costat del dels demés Estats que's troben actualment representats en el susdit Congrés, empró aquesta insignificancia caldría que'ls catalans organitzadors del mateix la posessin en evidència, exposant clarament els motius á que obeeix.

Un dels principals factors, qu'és la branca més essencial, aont deuría nodrirse de neta actuació nacionalista, és la nostra decaiguda forsa econòmica, y aquesta ocasió era la més precisa, la més propia pera fer un acte de fe y convicció catalanista, de donar fe de vida enfront dels demés representants de'ls demés Estats de les nostres justíssimes reivindicacions.

Aquesta ocasió, no en paraules, sinó en proves, hagueren pogut fer veurer el per qué de les nostres reclamacions, no de caràcter polític, sinó de caràcter social, administratiu, comercial de possible realització y profitós pervindre, doncs del contingut de peticions que de temps immemorial presentades, com son: ports francs, zones neutrals, tribunals d'arbitratge, admissió temporals, etc., ja se n'ha parlat en aquet Congrés y devant del representant del Poder central, empró ab la forma acostumada de sempre, ab humiliació, ab pose de pidolaire, com qui demanés almoína, no ab aquella enteresa, ab aquella actitud de ferma convicció ab que's demana lo que de dret ens pertoca.

Aixó que dic, tots, absolutament tots els elements qu'han pres part en el Congrés no ho ignoren, empró son incurables, perquè'n fa molts de anys y anys que tenen presentades al Poder central aquestes demandes positives, encar que migrades, però que serien preludi d'altres que'ns servirien pera'l major espadiment de la nostra forsa econòmica, al ensemps que'ns reconeixerien en conseqüència la veritat de les nostres justíssimes

mes reclamacions, el nacionalisme, la llibertat de nostra volguda Patria.

El profit que'n treurá l'industria catalana d'aquet Congrés, jo no'l veig enlloc, perquè, dels temes que s'han debatut, son en essència purament de caràcter formulista, de transacció, no de caràcter ampli, generalment legislatiu, sinó que dels beneficis á que's pugui arribar á la solució dels debats temes, solsament ne fruirán qualques productors que tenen prestigi y molta afinitat ab els de *allende*, y que son els sostenidors del «statu quo» actual, per les primicies y ventatges que'n disfruten, y els mateixos qu'en épques desfavorables per les séves actuacions retreuen les demandes que ab caràcter purament formulista ténen presentades de temps immemorial á n'els séus satélits y que son les mateixes qu'han tornat á reluir en els discursos pronunciats ab motiu del primer Congrés Cotoner celebrat á la capital de Catalunya, devant del representant del Govern, y ab ademán pidolaire, ab pose de desvalgut.

No assolirém mai ventatges de cap mena si sempre s'obra d'aquesta manera, sinó ab dignitat y ab fermesa, que deu esser la característica propia de la nostra rassa.

Quin concepte en deuen haver tret aquets congressistes que de totes parts del mon han vingut á la nostra volguda ciutat á donar fe de vida, á lo que deuría esser el primer graó pera'l regoneixement de la nostra personalitat?

Quin efecte els hi deu haver causat á n'aquets senyors representants de la forsa econòmica de les respectives Nacions ó Estats, el que sent á Barcelona, capital de Catalunya, qu'ells no ignoren, aont s'ha celebrat el susdit Congrés y sent propiament catalá, encar qu'aixís no s'anomeni, pel sol fet de concórrer sols y únicament la producció catalana, els séus iniciadors no hi hagin marcat el sagell propi del seu ésser, essent al devant d'ells, un element, que sinó tots, l'immensa majoria d'els congressistes saben qu'és el portantveu de les aspiracions de Catalunya en els anteriors Congressos, encar que s'abrogui una representació general únicament formulista?

Mentres per la celebració de concursos, certámens, congressos ó lo que sigui tant socials, comercials, industrials, artístics, literaris ó en el ordre que sigui, no hi portém la nostra essència nacional en més ó menys cantitat, no hi marquém el sagell propi de les nostres aspiracions, procurant prescindir tant com poguém d'aquestes rétores ó carcasses que pel seu valer material sempre son la resclosa de justíssimes peticions que de dret ens pertoque, no obtindrém beligerancia moral devant del mon, per la consecució dels nostres anhels de llibertat, perquè no'ns en sabrém valdre.

Tinguém present sempre que hi há un refrá ó

adagi qu'és de llògica pura y que diu: «val més anar sols que mal acompanyats.» O sinó fixeuvos en un exemple d'una manifestació de la nostra terra, encar que literaria: Guimerà.

R. CASALS Y PEIPOCH.

Figueras, 10 de Maig de 1910.

FRAGMENTS

DE LA COLECCIÓ

L'HORA VISIONARIA

I

Jardins solemniosos qu'en nits estivals
teniu á tothora les portes obertes,
sou plens de misteris y notes capdals
que al mon dels ensomnis feu belles ofertes.

Esplendits d'aromes, suptils y enervants
curulls de fullatges frescals y ufanosos
mostréu les glories com nius palpitants
que brindan deliquis y esplais copdiciosos.

A vostres efluvis en nits tan plahents
rumbeja y delira una eterna ventura,
y els mls de matissos qu'hi vibran potents
son perles gemades de goig y hermosura.

VIII

Ben ombriu y plé d'ufana
s'ajeganta 'l magnolier;
sembla un pom de regalies,
del jardí sembla 'l gran rei,
no fent soca á ses voreres
cap més planta ni ramell
puig que vol oreig y amplaria
y es gelós perque es potent.

Sols assota de les branques
hi comporta 'l magnolier,
un banc rústic fet de pedra
que té trasses de joiell,
y es aposta per les cites
y apropósit pels secrets,
y que l' troven els que estimen
puig l' Amor el sap de temps.

Quan á mitja nit estira
ses brancades, opulent,
s'obra una poncella blanca,
blanca com un glop de llet,
que s'ajup tota senyora
vora 'l banc de sota seu
per vessar tota l' aroma
quan l' Amor hi compareix
y oferirse á ne l' aimada
si 'l galán vol fé un present.

J. VIVES Y BORRELL

Petites disquisicions

sobre la Sardana

II

En aquests darrers temps ó siga quai la sardana prengué l'increment qui actualment serva, en varis llocs de Catalunya ixqueren novells innovadors que han fet á mesura del seu gust que perdés aquell caient típic, més ben dit, l'ingenuitat popular que la caracteriza. Mes no 's cregui que d' aquesta diguemne malura se n'hagi contagiât tot Catalunya, no; l'Empordá, bressol de nostra dansa, ha mantingut sempre aquell caient tradicional, aquell ritme melodiós, aquella cadencia armoniosa, etc., despreciant les ridícoles innovacions que quisquun *entés* ha intentat introdui rab carrinclona sapiencia ficticia.

A Barcelona ha sigut ont han trovat ressó aquestes evolucions en el sí de la sardana: ont s'ha despreciat y fins escarnit l' istil empordanés; el més bell y'l que més l'hermoseja.

Are vaig á tractar un concepte que mereix totes les recriminacions per tots quants ens preocupem per l'engrandiment de la nostra dansa.

He tingut ocasió d'observar varies vegades que haventhi formada una rotllana d'un nombre determinat de parelles y fins d'homes sols y volguent altre individu formar part d' ella se li ha negat la má que ab molt respecte demanava. Aquests qui aixó fan tal volta se dirán aimants de la sardana y 's creuran ésser uns mestres en interpretarles: y no son més que aquells *entesos* ridícols de que he parlat abans, que ab les seves rebequeríes fan que la nostra hermosa dansa perdi aquell aire de popularitat que la fa tant escaienta als ulls de tothom.

¿No es la sardana la dansa sublim que com mare amorosa aplega á tots els fills de Catalunya en estret llas de germanor?

Doncs per qué assimilarla á altres dances que degraden, menyspreuant al ensemps la voluntat d' altri qui'l mateix dret li correspon pera incorporar-se á la rotllana? Si continuessim per aquest camí amb poc temps quedaria un reduït nombre d'adeptes á la sardana, lo que acullint benevolament á tothom, tal com ja 'ns mana natura, farém que solament siga la sardana la dansa única que imperi en totes nostres manifestacions.

En el pròxim article versaré sobre l' estètica de la sardana.

H. NADAL Y MALLOL.

De la paraula com a símbol

(Acabament)

La manca d'atenció determina estats inferiors en l'individu. Un d'ells es el caracterisat per l'home de paraula incoherent. No l'heu vist sempre distret, ab l'atenció desviada, senyalarvos un pal de trenvia y pronunciar obstinadament «aquell arbre, aquell arbre»?

Les paraules del hipòcrita, les del farsant, les de tot home en fi, indigne de posseir aquesta facultat maravellosa, son aixís mateix signes de la seua condició inferior, car com elles no responen á una emoció sentida, se troba tot seguit el desacort, el divorci de lo que ab elles pretenen expresar y les coses de la vida que forsosament, d'una manera imperiosa, deuen atraure la seva atenció. La sonoritat y bellesa de paraules d'aquets individus, per dissort captiven molt sovint l'esperit de la gent senzilla, contribuint aleshores en grau superlatiu, á la seva propia inferioritat, puig que al falsejar tant refinadament l'instrument que deuria dignificarlos, lo que simbolisa la seva essencia, es presenta l'home fals, desposseït de tota dignitat, acreedor á tot despreci, puig sabut es ja que tot lo fals está mancat de valor en el mercat de la honradés. Es tant gran la inferioritat d'aquets individus que ab tot y tenir sovint consciencia de la seva falsetat se senten orgullosos de combatre la honradés qu' en les hores de solitud, esperonada pel remordiment, es debat en son interior per reconquerir á l'home. Planyémlos ab tot, puig no més que llástima inspiren aqueixos desgraciats que traeixen á gratien aqueixa facultat maravellosa que fa de l'home un creador. Veyém ab aixó com la paraula simbolisa també als homes indignes de posseirla, com les coses més excelses, lo més sagrat y digne d'ésser tingut fervorosament recatat es despiatadament prostituit y adulterat per sers inferiors en quins la dotació d'aqueixes gracies sembla una equivocació de la naturalesa. Cal tenirne un profón coneixement de la gravetat que entranya el pecar contra la paraula. El respecte á la mateixa dona la mesura ab que l'home es respecta á si mateix y estima als seus semblants. Cal cuidar-la y estimar-la molt procurant que al eixir de nostres llavis sigui ben pura, que reflecti ab transparencia diáfana la nostra ànima, puig aquesta cura, l'amor que sentirem per ella ens induirà á purificar el nostre ésser, á espurgarlo del sediment que podria entelar nostra visió y fer apareixer boirosa la paraula.

No hi há res comparable á l'encís d'una expressió ingénua, á la paraula corresponent á una emoció fortament sentida. Y ella correspón ab amor á

l'amor que se li té, al respecte que se li professa, puig que com més profundament sentida es la emoció que 'ns tracta de ferli expressar, més clara, senzilla, transparent y més fácil afluirá en nostres llavis per simbolisar dignament la puresa de nostra visió. No oblidém que ella ens es donada per expressar únicament lo que 'ns cal exteriorisar, tot alló que nostre esperit conmogut sent necessitat de comunicar als seus esperits germans; es dir ab aixó que no vol ser prodigada, que no es un objecte d'esbarjo ab quin s'hi jugui grollerament com se sol fer, desconeixent el seu preuat valor. Els que tal fan, malgasten les paraules, les fan servir inutilment hores y hores cedint no á una necessitat del esperit sino al vici de jugar ab elles com podrian ferho ab uns escacs ó ab un dòmino.

Dominats per eix vici arrengheren paraules y més paraules sens que elles responguin generalment á una conmoció de l'ànima. Elles simbolisen sempre en aquet cas, la buidó més espantosa. Y en cástic á aquesta disbauixa la paraula se li rebela al malgastador quan pretén exposar per etzar un estat del seu esperit.

No l'heu sentit may batallant per lliurarse de les paraules inútils que venen á barrejar-se en mitj de les tosques expressions, ab les que pretén donar compte del seu estat d'esperit? Ell es un altre desgraciat á qui cal plányer per la dissort que posseeix al desconèixer el valor de la joia ab que está dotat. L'espectacle d'aquets desgraciats pecadors de la paraula, ha de contribuir á aumentar nostra devoció envers la puresa y ennobliment de la mateixa.

Apart el dolor y la tristesa que causa véure malversat estúpidament un tresor pel quin un hom sent una fervorosa adoració, nostre entusiasme deu aixecarse en ales d'una santa exaltació per colocar la paraula nostra en les regions de puresa que la seva excelsitut reclama. Si, á més de procurar que ella respongui, simbolisi estats superiors del nostre ésser, cal preocuparnos d'ennoblirla, de foragitar certes expressions consagrades per l'us y mantingudes en ell precisament per manca d'atenció nostra.

No fa molts dies en Manel Montoliu feia remarcar en la plana literaria de *El Poble Catalá* una heretjía, una profanació de símbol que comunment se comet á l'aplicar el nom de canalla als infants. Deia molt be que el calificatiu aquet havia servit sempre per simbolisar sers baixos y depravats, l'escoria, el solatge de la societat y per tant que sonava com un horrible sarcasme al pretendre designar ab ella á infantons ignoscents, tendres sers en quins la malícia no ha esqueixat encare el blanc mantell de la puresa. Efectivament, es d'una impressió terrible una semblant alteració de símbol. Esgarrifa al pensar que aquesta desviació tant comú pot arribar á

eternisarse. Aixó ens ensenya ab quina cura debem vetllar per l'ennobliment de la paraula, com la nostra atenció deu prodigar-se perquè al escullir el mot y fèrlo simbol sigui aquest un reflexe pur y no una ironia. Y es tan viciada la nostra parla! Tan corrompuda! Hi ha tantes expressions lletjes que emplem casi d'esma per designar sovint estats forsa delicats del nostre esperit! La paraula que surt d'esma! Heus aquí un dels nostres pecats capitals. Deixar escapar d'esma les paraules de nostres llavis. Héus aquí com se comet la terrible profanació. Com la cosa mes natural.

D'esma! Si tinguéssim un xich mes de respecte á la paraula, no la deixariam sortir d'esma. Si estiméssim un xich més la nostra dignitat no'ns escaparien d'esma expressions lletjes, deuriam horritzarnos al oirles. Si la nostra atenció se fixés en la baixesa que entrayem, ens mossegariem la llengua deu voltes cada vegada que apuntarien á nostra boca per reliscar á flor de llavi. Cal doncs desvetllarla fort la nostra atenció, perquè la seva col·laboració en la tasca d'ennobrir la nostra parla, pot ser trascendental.

Respectemla la paraula, pensém que ella es l'home. No la malmeném com fá l'hipòcrita y el farsant, no la malgastém com fa el xerraire y sobre tot no la denigrém com se sol fer d'esma. Dignifiquemla, ennoblímla que ab ella aristocratisarém el nostre esperit.

MARTÍ ALEGRE

SEMPREVIVA

A D. Josep Recort

A vos, que al deixà aquet mon
deixeu tanta gent que us plora,
que mentres vida heu tingut
heu tingut el Be per norma.
A vos, qu'havet amparat
tanta gent menesterosa,
sens rencors pels enemics,
ni envejosos, de vostra Obra
A vos, que al peu del Treball
heu bregat ab tota forsa,
repartint el fruit cullit
sense mesquineses xorques;
Al véureus inanimat,
bategan ab pena fonda,
tots aquells cors qu'han fruit
la vostra Obra benfactora;
De tots els llavis sortint
paraules per vos, de gloria;
que aquell qui us ha conegut
deu ser masell, si no us plora.

JOAQUIM DELCLÓS Y DOLS.

De Música

El según concert sinfónico, que baix la direcció del mestre Pahissa, tingué lloc al Palau de Belles Arts, s'hi donaren les primeres audicions de la 2.ª sinfonia de Rimski-Korsakow, *Antar*, y del *Macbeth* de Strauss. En la primera de dites obres s'hi veu en son autor un compositor ben notable qui honra la moderna escola rusa; basada sobre un tema oriental logra despertar l'interés del públic en les tres primeres parts de les quatre que consta l'obra, per la brillantesa de sonoritats que conté, degut sens dubte á que l'autor segueix tan fidelment la llegenda, l'última part decau, com á sinfonia, de les anteriors.

El poema sinfonic *Macbeth*, inspirat ab el drama de Shakespear, serveix á son autor per lluirne les facultats de tècnic eminent per tothom reconegudes, mes la primera audició d'un obra d'aquet mestre en que s'acostuma á restar esmaperdut en mitj d'aquell laberinte de temes, que necessita que us aneu familiarisant ab l'obra per veurhi clar en aquell devassall de llum qu'el primer cop us deixa enlluernat; en aquell local que á més á més de les males condicions acústiques que reuneix, reuneix també les males condicions d'una notable part del auditori, y ab la deficient execució que hi doná l'orquestra, són motius més que suficients per privarne de poguer capir son positiu valor.

Completava el programa la «Dança dels Fallaires» del *Canigó*, que valgué una ovació á son autor, y les obertures de *Freischütz* de Weber, y la dels *Mestres Cantaires* de Wagner.

* * *

Fresc encare'l recort deixat en temporades anteriors per l'Orquestra Sinfónica de Madrid, no és d'extranyar el nombrós públic qu'assistí en el primer concert celebrat al Palau de la Música Catalana, ansiós de fruirne de nou les bel·leses d'execució que tan envejable nom l'hi han donat.

Comensá el programa ab el preludi dels *Mestres Cantaires* de Wagner, haventhi del mateix autor el preludi y mort de *Tristany y Isolda* y l'*Huldigungs-marsch*. Les obres d'aquet mestre son ben assenyalades per poguer apreciar les grans qualitats de só que posseeix el metall, si bé en la primera de dites obres hi dominá un xic massa sobre'l restant de l'orquestra.

Del compositor rus Rimsky-Korsakoff s'executá el quadro musical *Sadko*, d'una delicadesa notable; treballat ab una solidesa de forma ben superior, en qu'els aires populars hi son tractats ab molta frescor, fentne un'altra obra ben remarca-

ble, d'entre les moltes notables que figuren en l'escola rusa moderna.

Del gran mestre J. S. Bach hi figurava el *Coral* y *Fuga*; la Sinfónica l'executà ab molt entusiasme, fentne ressaltar l'amplitud de les armonías del coral, entre la fuga, dita ab molta justesa y sentiment per la corda; be és justa la petició feta pels admiradors de la Sinfónica, en que als programes no hi manquessin obres d'aquest autor.

Omplia per complert la Segona part la *Séptima Sinfonia* de Beethoven; no crec necessari tornar á repetir els mérits de l'Orquesta, sols cal dir que no passá desapercebut el més petit detall, mereixent grans aplausos, els que's convertiren ab una ovació al final de l'*Allegretto*.

L'audició que's doná de *La Divina Comedia*, del professor de la Sinfónica don C. del Campo, produí una impressió ben favorable á son autor, ja que á prec del públic tingué de repetir-se.

Aquet compositor, que molts assenyalen com els de primer rengle de l'escola castellana moderna, en aquesta obra demostra una técnica ben ferma pel modo en que hi desenrotlla els temes, veientshi l'instrumentació feta de má de mestre.

No dubto qu'els restants concerts que té anunciats es podrán contar per éxits, y qu'encara será en major nombre el públic que hi assistirá.

C. BATLLE.

De Teatre Catalá

PRINCIPAL. — Definitivament l'empresa d'aquet teatre ha traslladat á principis de la temporada vinenta l'estrena de les obres que tenia anunciades pera l'actual. No obstant s'ha estrenat encare una comedia en dos actes, *Dit y fet*, d'en L. Escaler, y un sàinet, *El tren de les onze*, d'en J. M. Closa. En la primera s'hi aprecien bones condicions pera'l conreu del Teatre, ja que prescindint del argument anticuat y poc interessant de l'obreta, aquesta és ben escrita y es desenrotlla ab força naturalitat. No és aixís en la segona, aont lo que's troba á mancar més és aquesta naturalitat, y encare més el lligament de les escenes, producció indubtable de l'inexperiencia.

No obstant, com que'l fi del autor és fer riure y aquet el consegueix de sobres ab l'embolicat argument, el públic acceptá l'obreta en remerciament del rato de riurer qu'aquesta li havia proporcionat.

ROMEA. — *Les flames del goig*, d'en Xavier Viura. Unánimament, sense una sola escepció, tota la crítica teatral d'aquesta obra s'ha reduit als més

enérgics anatemes dirigits als actors qu'estrenaren la mateixa. No anèm aré á defensar ni molt menys á justificar l'incorrecta actitud d'aquestos, però lo succeït ab aquesta estrena, si be és un cas nou en el teatre, és en el viure quotidià una vulgaritat molt freqüent. Més ben dit, amparantse sens dubte en que del arbre caigut tothom ne fa llenya, aquestos senyors que vegeren desde'l primer moment que l'obra que'ns ocupa era insubstancial á tot ser, se cregueren en el dret de no representar-la degudament, atribuintse de cop y volta aptituds de seleccionador, que no son ells els cridats á lluir.

A nostre entendre era'l mateix autor qui devía adonarse de la pobresa de l'obra. En Viura té suficient cultura literaria pera comprendre la válua de la séva producció, y no devía estrenarla; ó abans de ferho devía quan menys polirla de llenguatge, mérit que are no té ni remotament y que hauria fet el fracás menys violent.

Resumint: en Xavier Viura s'ha equivocat llastimosament al intentar produir pera'l teatre, per desconèixer per complert els ressorts del mateix. Y de lo ocorregut el dilluns passat, no deu culparsen á ningú particularment, ja que foren tots els que hi intervingueren els que l'ensorraren.

* * *

També aquet Teatre estrená un sàinet *L'escala dels embolics*, dels senyors Cardona y Carreter, que ni per la séva formació ni per son istil té res de remarcable, Sortosament no és llarc.

E. R. y T.

De Sports

Ciclisme. — «Campionat d'Espanya.» Com era d'esperar, els nostres esforsats «routiers» han desempenyat un brillant paper en aquet Campionat, puig dels quatre primers llocs de la classificació general, tres han sigut conquerits per ells. En Durán, el campió tortosí, ha sigut qui s'ha emportat aquest any el desitjat títol, que li disputaren fins á l'últim moment els demés corredors que ab ell formaren el cap de la cursa. Els 100 km. foren coberts en 3 h. 24 m. pel guanyador.

Automovilisme. — «Copa Barcelona.» S'han introduit algunes reformes en el reglament de aquesta cursa, establintse categories pera'ls cotxes de diferent alesatge y cilindres. Se van rebent inscripcions de les millors marques extrangeres, havent també inscrit tres cotxes «La Hispano-Suiza.»

Futbol.—«Copa Sud de França.» El Barcelona F. C. ha conquerit per segona vegada aquet valios trofeu. A Toulouse jugá ab l'«Stade Bordelais», al que vencé per 4 goals á 2; no obstant la lluita sigué en extrèm interessant, demostrantho el detall d'acabarse el temps reglamentari ab un empat á 2 tantos, empat que feu allargar el partit, fins qu'el Barcelona conseguí's altres dos goals.

* * *

Diumenge jugaren també l'Espanol y l'Universitari un partit d'entrenament, guanyant el primer per dos tantos contra un.

* * *

Els dies 25 y 28 del actual mes jugará l'Espanol, convenientment reforçat, els partits ab el Plums-tead F. C. de Londres, que segons noves será'l millor equip anglés que'ns haurá visitat.

LL. DEL C.

GARBELLANT

Perque's *toquessin* «Els Segadors» acabat el sopar dels regidors, fou precis qu'el senyor Sunyol ho demanés ab marcada insistencia.

En cambi «El Conde de Luxemburgo» y «La Marsellesa» foren corejats sens la més petita indicació.

Aixó és europeisarse á marxés dobles.

≡

A l'hora dels discursos en el sopar dels regidors, les insinuacions que feu el senyor Vallés y Ribot de la conveniencia d'unirse ab les dretes, en les eleccions vinentes, foren rebudes pels comensals ab marcat *duelisme*. Lo que vol dir que l'esquerra, per ara, encare té de posarse d'acort.

Que Catalunya'ls ilumini!

≡

Ab motiu del concurs d'orfeons y chors populars que's celebra á Vallvidrera y essent tant els títols de totes les Societats corals que hi prenen part, com de les obres qu'executen, ab la nostra llengua, els senyors de la *Comisión* han tingut á be de fer convocatories, cartells, etc., ab l'*armoniosa*, y no s'han contentat ab aixó, que fins han canbiat els noms d'algunes d'elles, poguentshi llegir *Orfeón*

Graciense, coro *Catalonia Nova* y altres barre-bassades per l'istil.

Trobem extrany que no hagin tingut valor de traduir el nom de la xamosa encontrada tan impropia per aquesta gent.

≡

En Lluhi y Rissech ha dit que l'unió de dretes y esquerres fora donar goig á n'en Lerroux; aquet bon senyor, que fa temps s'acredita de rebec, no té en compte que á n'en Lerroux lo que li dóna més goig és la desunió dels barcelonins. Com á Madrid els hi convé la desunió dels catalans.

≡

La patriótica proposició presentada á la nostra Diputació provincial pels senyors Folguera, Salsalvador, Sunyol y Verdaguer, ha sigut anulada ab una contra-proposició presentada pels senyors Durán y Ventosa, Bartrina, Verdaguer y altres (*La Veu* no'ns diu qui son aquets *altres*); que á tal cosa equival el sotmetre l'esperit de la primera, fermament catalanista, al judici de les demás Diputacions de Catalunya, en les quals, desgraciadament, no és catalanista la majoria.

La Veu una vegada tingué un bon mot, en les séves baralles ab l'Esquerra Catalana: *Els homes-entrebanes*, digué.

Quán será'l día qu'el Catalanisme podrà fer la séva tasca resoltament, sense que quelcuns que desaprensivament s'anomenen catalanistes l'entrebanquin?

≡

Senyors Pares Escolapis: Nosaltres no som amics de les violencies. Però si are's repetía un'altra setmana trágica, no abonariem, però potser trovaríem més explicables certs fets que l'altra vegada llógicament no'ns poguerem explicar.

≡

El día de Sant Pasqual Bailón fou de gala. El senyor President de la Diputació, interpretant els desitjos del poble de Barcelona, feu issar la Bandera Catalana.

Com que s'acordá qu'aquesta onejés en els dies de festa popular, trobem molt encertada sa disposició.

Don Enric Prat de la Riba ha confirmat una vegada més *su Lealtad acrisolada* que tan justa y merescudament fou recompensada pel Govern de la Monarquía del Estat espanyol.

≡

NOVES

El «Centre Català» de Sabadell, se prepara pera celebrar solemnnialment la data del vinticinqué aniversari de la seva fundació.

Aquesta festa commemorativa que organisa l'esmentat Centre, tindrà lloc els dies 4 y 5 del propinent mes de Juny y estarà composta de varis actes de veritable importància.

El fet d'ésser el «Centre Català» la entitat més antiga dintre 'l moviment patriòtic de nostra terra, y tenint en compte els valiosos elements que assistiran als actes que ab l'expressat motiu s'organisen, fa suposar que aquestos estaran revestits de tota solemnitat y que constituirà un aconeximent la festa commemorativa de la fundació del «Centre Català» de Sabadell.

Tenint en compte ésser el «Centre Català» de Sabadell el degà de les entitats aderides á la benemèrita «Unió Catalanista», la Junta Permanent, ab molt bon acort acordá en sa darrera sessió tinguda celebrar ab motiu de dites festes un Concell General extraordinari en quín se tractarà de la necessitat d'una Assamblea y temes á discutir en la susdita, haventse nomenat una ponencia formada pels senyors Roca (J. M.), Folguera y Durán y Suñol, quins noms son una garantia de l'importància que revestirà l'acte, essent molts els que's preparen pera traslladar-se de tots els indrets de Catalunya á la próspera ciutat de Sabadell durant els dies 4 y 5 del pròxim Juny á fi d'assistir á dit Concell, que revestirà els honors d'avant-Assamblea.

RENAIXEMENT, que tot lo que sia treballar en be de Catalunya ho acull ab entusiasme, creu inútil dir s'adereix incondicionalment, al ensemps que felicita á la Junta Permanent per son acort y fa vots pera que de dita Assamblea-Concell en surtin orientacions fermes y decisives pera el triomf de nostres ideals.

* * *

Llegim en «La Costa de Llevant», nostre confrare catalanista:

«Un amic nostre, que acaba de regresar de Berga, porta la nova desagradable de que'l célebre «Pi de les tres branques» sembla haver entrat en el període de decadencia.

Aquell seu brançam que ha resistit arrogant l'acció dels sigles, ja no ofereix l'ufanor d'altres temps; y la seva esplèndida y atapaída copa presenta algunes claricies. ¿Li haurá arribat, tal volta, al estimat arbre l'hora trista de la senectut? Seria convenient que la Unió Catalanista, interpretant el desitg dels bons catalans, encarregués á una persona

competent la visita al esmentat Pi, per si necessita que una má carinyosa li guareixi les nafres que l'envelleixen».

* * *

Avant, el simpàtic periòdic catalanista que tan bona feina venia fent, principalment entre 'ls joves dependents de Comers, ha deixat de publicarse.

Sentim de tot cor que per les causes que ja indica en son article «Comiat», ens vejám privats de tan valent campió, quina feina mentres sortí, fou sempre la de propagar ab tota sinceritat y honradesa l'ideal netament catalanista.

AVIS D'ADMINISTRACIÓ

Preguéu á nostres subscriptors que procurin per tot l'actual mes posarse al corrent de pago, puig cas de no ferho ens veuríem precisats á suspendre l'envio del periòdic.

AVIS IMPORTANT

Preguéu á nostres col·laboradors que procurin el dilluns enviar la col·laboració y que aquesta sigui en treballs curts, 2 á 3 cuartilles.

Els hi preguéu també que al enviarnos els seus treballs, ens hi acompanyin l'adresa per tot alló que pugui convenir.

—Dels treballs que's publiquen ne son responsables sos autors.

RENAIXEMENT

Periòdic adherit á l'Unió Catalanista

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Plassa del Teatre 6, 1.er

PREUS D'ABONAMENT

Catalunya y nacions Ibèriques . . .	2 pts. trimestre
Per les demés nacions	3 " "
Cuota de protector	minim 1 pta. al mes
Número solt	10 centims
Atrassat	20 centims

Imprempta CATALONIA.—Montesión, 23.—Teléfon 1748

EFEMÉRIDES

18 de Maig de 1396 - Mort del rei En Joan I

Era en el bell temps de nostra Catalunya. Aquesta, que ja havia assolit el més alt grau de perfecció que podia capir-se en aquella època, respecte á les arts militars, vegé naixer en el regnat d'en Joan I un bell estol de presistes y poetes, aimadors de les arts lliberals, quals cants s'espargiren per les terres conquerides pels gloriosos reis en Jaume y Pere III, servinhi d'hermós exemple el rei en Joan I, que per alguna cosa se li deia l'*Aimador de la Gentilesa*.

Era aquet fill d'en Pere IV y germá d'en Martí l'Humá, últim de la nissaga catalana que governá nostra terra. Nasqué á Perpinyá el 24 de Desembre de 1380. Al cap de poc temps del seu naixement rebé del seu pare el títol de Duc de Girona, que més tart li convertí en el de Princep, y que desd'aleshores passá á ser el títol dels hereus de la Corona d'Aragó.

Com que son pare, qu'havia enviudat, torná á casarse ab Na Sibila de Forcia, y aquesta era d'un caràcter molt imperiós, no pará fins haver lograt del seu espós que pivés á n'en Joan de la governació del regne, que per dret d'hereuatge li corresponia, encar que tal volta fou aixó també degut á qu'aquet s'havia maridat en contra la voluntat del seu pare; no obstant, més tart s'el torná en el seu primitiu lloc com á premi d'haver vensut unes partides de bandolers qu'arribades de Fransa havien entrat per Perpinyá ab l'objecte de destrossar Catalunya. Però la madrastra lográ altre volta que se'l desheretés, acudint llavors en Joan devant del Justicia d'Aragó, el qui s'oposá al Rei, no consentint qu'aquet despullés al seu fill de lo qui per dret li pertanyia, y se torná á administrar la governació general de la Corona á nom d'ell.

Trobantse á Girona morí son pare, y com que sa madrastra y partidaris conspiraven, els empresoná, si be més tart els hi torná la llibertat. Com tots els reis á n'ell anteriors, vingué á Barcelona per jurar als catalans els seus furs, privilegis y llibertats; y després d'haver acabat les guerres que tenia á la Cerdanya y gobernant un Estat ric y floreixent, s'entregá á la caçera, la Música y la Poesia. Va establí á Catalunya els *Jocs Florals*, les *Corts d'amor* y trovaires del Llengadoc y la Provença feren cap vers aquella Cort del Rei poeta, en la que hi desenrotllá, ajudat de sa esposa Violant, un luxe y sumptuositat pariona de la gentilesa y cortisanía que s'hi vessava. Però aquell luxe no podia mantenir-se sense grans gastos qu'aixugaren els cabals de la nació, y fou llavors quan, reunides les Corts á Monçó (1383), el braç popular integral pels síndics de les ciutats y viles de Catalunya, exigí que's fessin reformes á la casa reial, que's tragués del servei del rei á varies persones, que s'allunyés de tota influencia en el govern á una dama de mala vida, y que, pera millor garantir la recte administració de justicia, el Canciller, autoritat suprema en l'ordre judicial, fos escollit necessàriament pel Rei entre sis persones designades per les Corts. Resistí el monarca, però al fi tingué que cedir devant la voluntat del poble.

Per fi, després d'aquestes lluites, entre la Cort y el poble, hi hagué avinensa, poguent-se dedicar á apaibagar unes revolucions que hi hagué á Barcelona contra's jueus, en qual temps desaparegué el barri jueu, y s'alcansà un regnat de pau, durant el que, y dedicant-se à sa passió, la caçera, morí d'una caiguda de cavall en el poble de Foixà (Ampurdà) el 19 de Maig de 1395, succeintlo en el Regne el seu germà en Martí, rei de Sicília.

LL. G. C.